

УДК 004.6

Ірина Струтинська, д.е.н., доц.

Неля Панюс

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ

Iryna Strutynska, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor

Nelia Panius

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

PROSPECTS OF DIGITAL TRANSFORMATION IN UKRAINE

Одна з основних тенденцій сучасності, що здатна змінювати суспільство та бізнес не просто у довгостроковій перспективі, а й прямо зараз – це цифровізація. Цифровізацію часто позиціонують як можливість створення переваг над матеріальними продуктами шляхом змін пов'язаних із застосуванням цифрових технологій у всіх аспектах суспільства (Parviainen P., Tihinen M., Kääriäinen J., Teppola S., 2017).

Оскільки, цифровізація стрімко змінює галузі та впливає на рівень комп'ютеризації суспільства, малі та середні підприємства України, і не тільки, повинні розпочати цифрову трансформацію, щоб залишатися конкурентоспроможними та відповідати дедалі затребуваним потребам клієнтів.

Цифрова трансформація може стимулювати динамічну ефективність і підтримувати як поступові, так і радикальні проривні інновації в товарах, послугах, процесах, стратегіях і організації. Це однозначно матиме неабиякі наслідки для бізнесу, наукових досліджень, медичних послуг, сільського господарства та всіх аспектів людського життя.

Цифровізація сприяє створенню нових взаємозв'язків, нових екосистем, що розвиваються, а також безлічі технологій і додатків. Ці процеси часто є складними та відрізняються між галузями (Pozdniakova A., 2017).

З кожним днем постають нові виклики інноваційного спрямування бізнесу у новітніх умовах Індустрії 4.0. Широко розповсюдженими є три основні теми (рис. 1), що характеризують цифровий ландшафт і можуть впливати на теперішні та майбутні інновації: розумні продукти та сервіси; нові бізнес-моделі; інтегровані ланцюжки - по вертикалі та горизонталі.

Рисунок 1 – Три основні теми Індустрії 4.0

Тут важливими для усвідомлення в українському контексті є ряд факторів:

- фактори конкурентоздатності – це не тільки про собівартість;
- базові принципи – все починається з обліку та цифрових даних;
- головна перешкода – зовсім не в технологіях, і навіть не у фінансах.

Основною перешкодою у світі є культура організації та готовність персоналу (Стратегія розвитку «Індустрія 4.0», 2018).

За останні 10 років зріс відсоток, саме в ІТ-галузі – до 4,9% у 2020 році та до 5,6% у першому кварталі 2021 року. Згідно прогнозів, доходи ІТ-галузі в Україні за три-п'ять років можуть збільшитися, а частка українського ІТ-сектору зросте до 10% ВВП (Як змінювалася частка ІТ-галузі у загальному обсязі ВВП України, 2021).

З цією метою Міністерством цифрової трансформації було розроблено проект Дія.City, однією з головних цілей якого є стимулювання розвитку цифрової економіки на наступні 15 років. Як наслідок, Україна швидко трансформується і впроваджує інновації, а за останній рік вдалося здійснити справжній прорив у цифровій галузі.

Україна також долучається і до світових програм розвитку, що розширює перспективи цифровізації. Так, Україна долучилася до Програми «Цифрова Європа», що триватиме до 2027 року. Дана програма здійснює фінансування різних напрямків цифровізації, мета якої пришвидшити відновлення економіки та цифрової трансформації. Участь у Програмі наблизить Україну до Єдиного цифрового ринку ЄС (Україна долучилася до Програми «Цифрова Європа»: що це означає, 2022)

Всього для України доступно чотири основні напрями програми:

1. Високопродуктивний комп'ютинг (сюди подаються проекти, які обчислюють великі масиви даних для рішень у сфері економіки, охорони здоров'я або оборонної промисловості);

2. Штучний інтелект, дані та хмарні послуги (сюди можуть податися проекти, які створюють продукти на базі штучного інтелекту для полегшення роботи підприємств, держадміністрацій або дослідницьких установ);

3. Цифрові навички (сюди можуть податися проекти, які створюють можливості для набуття нових навичок у сфері ІТ);

4. Використання цифрових технологій в економіці та суспільстві (сюди можуть податися проекти, які впроваджують цифровізацію у бізнесі або у сфері електронного урядування, охорони здоров'я, навколишнього середовища, освіти та культури, технологій Smart City).

Хоч Україна і вступила до Зони вільної торгівлі з країнами ЄС, проте бізнес поки не зміг повноцінно використати свій виробничий. Низькі темпи нарощування експортного потенціалу та невідповідність якості вітчизняних товарів європейським стандартам стали основним бар'єром для їх просування на конкурентні ринки ЄС. Для стимулювання розвитку Індустрії 4.0 в Україні потрібно, перш за все, активна державна політика з виділенням пріоритетів розвитку промислового виробництва за рахунок впровадження новітніх технологій і підвищення якості продукції.

Перелік використаної літератури:

1. Parviainen P., Tihinen M., Kääriäinen J., Teppola S. Tackling the digitalization challenge: how to benefit from digitalization in practice, 2017. 1-17с.

2. Pozdniakova A. Digitalization process in ukraine as a prerequisite for the smart city concept development, 2017. 1-10с.

3. Стратегія розвитку «Індустрія 4.0», 2018.
<https://mautic.appau.org.ua/asset/42:strategia-rozvitku-4-0-v3pdf>

4. Україна долучилася до Програми «Цифрова Європа»: що це означає, 2022. <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-doluchylasia-do-prohramy-tsyfrova-ievropa-shcho-tse-oznachaie>

5. Як змінювалася частка ІТ-галузі у загальному обсязі ВВП України, 2021
<https://www.slovoidilo.ua/2021/09/15/infografika/ekonomika/yak-zminyuvalasya-chastka-it-haluzi-zahalnomu-obsyazi-vvp-ukrayiny>